

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д.пс.н. Галя Тодорова Герчева-Несторова,
Варненски свободен университет „Черноризец Храбър”

на дисертационния труд „Ефектите на реформата „Нов хоризонт“ върху професионалното съзнание на детските учители в Израел“, разработен от Михал Сапфир – докторантка във Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“, за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в ПН 3.2. Психология, докторска програма „ Педагогическа и възрастова психология “

Настоящата рецензия е изготвена в качеството ми на член на Научно жури съгласно заповед на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“ номер 371/ 19.06.2023г. за защита на дисертационен труд на Михал Сапфир „Ефектите на реформата „Нов хоризонт“ върху професионалното съзнание на детските учители в Израел“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в ПН 3.2. Психология, докторска програма „ Педагогическа и възрастова психология “ .

Представеният за рецензиране дисертационен труд „Ефектите на реформата „Нов хоризонт“ върху професионалното съзнание на детските учители в Израел“, разработен от Михал Сапфир е в обем от 158 страници и е подробно структуриран в съответствие с логиката на дисертационното изследване в увод, три глави, обобщение, заключение и приложения. Списъкът на използваната литература включва 189 актуални и свързани с темата на дисертационното изследване заглавия.

Изборът на проблематиката на изследването без съмнение е оригинална, тъй като е в синхрон с основните актуални тенденции в

развитието на управлението на образованието, насочени към повишаване на ефективността от образователния и възпитателния процес още в най-ранна детска възраст. В този смисъл дисертационното изследване представлява своеобразен отговор на проблемите, дефинирани от министерството на образованието на Израел. Мотивирана и от своя личен опит докторантката се насочва към проучването на ефектите от внедряването на нова реформа „Нов хоризонт“ в израелските училища, която има за цел подобряване на професионалния статус на учителите и повишаване на заплащането на техния труд, подобряване на образователната среда на децата от различните възрастови групи и тяхната успеваемост, осигуряване на възможности за квалификация и продължаващо образование за учителите. Реализацията на реформата е съпроводена от редица проблеми, към някои от които е насочено дисертационното изследване. Докторантката открива и изследва противоречието между необходимостта да се установи въздействието на образователната реформа „Нов хоризонт“ върху професионалното съзнание на детските учители и липсата на изследвания върху промяната, възникнала в резултат на реформата в професионалното съзнание на учителите. По този начин докторантката много коректно определя в качеството на обект на своето изследване следните аспекти на професионалното съзнание на учителите: педагогически аспект, социално-психологически аспект и организационен аспект. Целта на дисертационното изследване е да се установи въздействието на образователната реформа „Нов хоризонт“ в Израел върху посочените три аспекта на професионалното съзнание на детските учители в Израел.

Постигането на тази цел докторантката вижда в решаването на следните задачи, които са определени коректно и прецизно: разработване на теоретичен модел на професионалното съзнание на детските учители чрез дефиниране на понятието „професионално

съзнание“, анализ на организационните промени, настъпили в професионалната дейност на учителите в резултат на реформата „Нов хоризонт“, определяне на критерии и показатели за въздействието на реформата върху изследваните аспекти на професионалното съзнание на учителите, разработване и прилагане на адекватен инструментариум за определяне на въздействието на реформата „Нов хоризонт“ върху изследваните аспекти на професионалното съзнание на детските учители, представяне и анализиране на резултатите от изследването.

Докторантката конкретизира хипотезата, която се проверява, по следния начин: реформата „Нов хоризонт“ е отразена положително от професионалното съзнание на детските учители в неговите педагогически, социално-психологически и организационни аспекти.

Успешното определяне на основните понятия, които се използват в дисертационния труд, компетентното изграждане на дизайна на изследването, използването на адекватни методи в изследването са предпоставка за получаването на обективни резултати. Резултатите от проучването са обработени с надежден статистически инструментариум и са представени точно и прецизно. Много коректно и балансирано докторантката съчетава количествения и качествения анализ на данните, което убеждава в значимостта на резултатите от дисертационното изследване.

Бих искала специално да подчертая изключителната научна прецизност, с която докторантката, изгражда дизайна на изследването – от изясняването на основните понятия и теории, които се използват в дисертационния труд, до представянето и анализа на получените резултати.

Необходимо е да се отбележи, че представената за рецензиране дисертация е разработена в съответствие с изискванията на всички нормативни актове за този род изследователски трудове. Това е

доказателство за компетентността на докторантката - резултат от успешна съвместна дейност с научния ръководител и дава увереност, че такъв ще бъде нейният стил и в бъдещите изследвания.

Докторантката определя коректно научните и приложни приноси, които аз споделям и приемам изцяло. Бих искала по-специално да подчертая следните:

- На базата на широк и задълбочен анализ са определени същността и значимите характеристики на професионалното съзнание на учителите;
- Конструиран е прецизен инструментариум за измерване на влиянието на реформата „Нов хоризонт“ върху професионалното съзнание на учителите, който може да се използва и в други изследвания и по повод на ефектите от други реформи в системата на предучилищното образование.

За мен е безспорен фактът, че рецензираният дисертационен труд се вписва сред значимите изследвания, които имат съществен резонанс, както в научните изследвания, така и в образователната практика, при това не само в национален и международен контекст. Доказателство за това са представените от докторантката перспективи за приложения на резултатите в практически и теоретичен план, както и идеи за бъдещи научни изследвания.

Научните публикации по темата на дисертацията доказват, че докторантката умее да поставя актуални в теоретичен план и приложни проблеми и да ги изследва в дълбочина с изключителна прецизност и научна точност.

Не съм открила елементи на плагиатство и това ми дава основание да считам, че дисертационният труд е резултат от собствена изследователска дейност.

Авторефератът отразява точно съдържанието, концептуалния модел и емпиричното изследване, представени в дисертационния труд, приносите и списъка с публикациите по темата на дисертацията.

Заклучение

Въз основа на всичко изложено по-горе убедено предлагам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят образователната и научна степен доктор в професионално направление 3.2. Психология, докторска програма „Педагогическа и възрастова психология“ на Михал Сапфир за защита пред научно жури на дисертационния труд „Ефектите на реформата „Нов хоризонт“ върху професионалното съзнание на детските учители в Израел “ .

30. 06 .2023 г.

Рецензент:

/проф. д.пс.н. Галя Т. Герчева-Несторова/